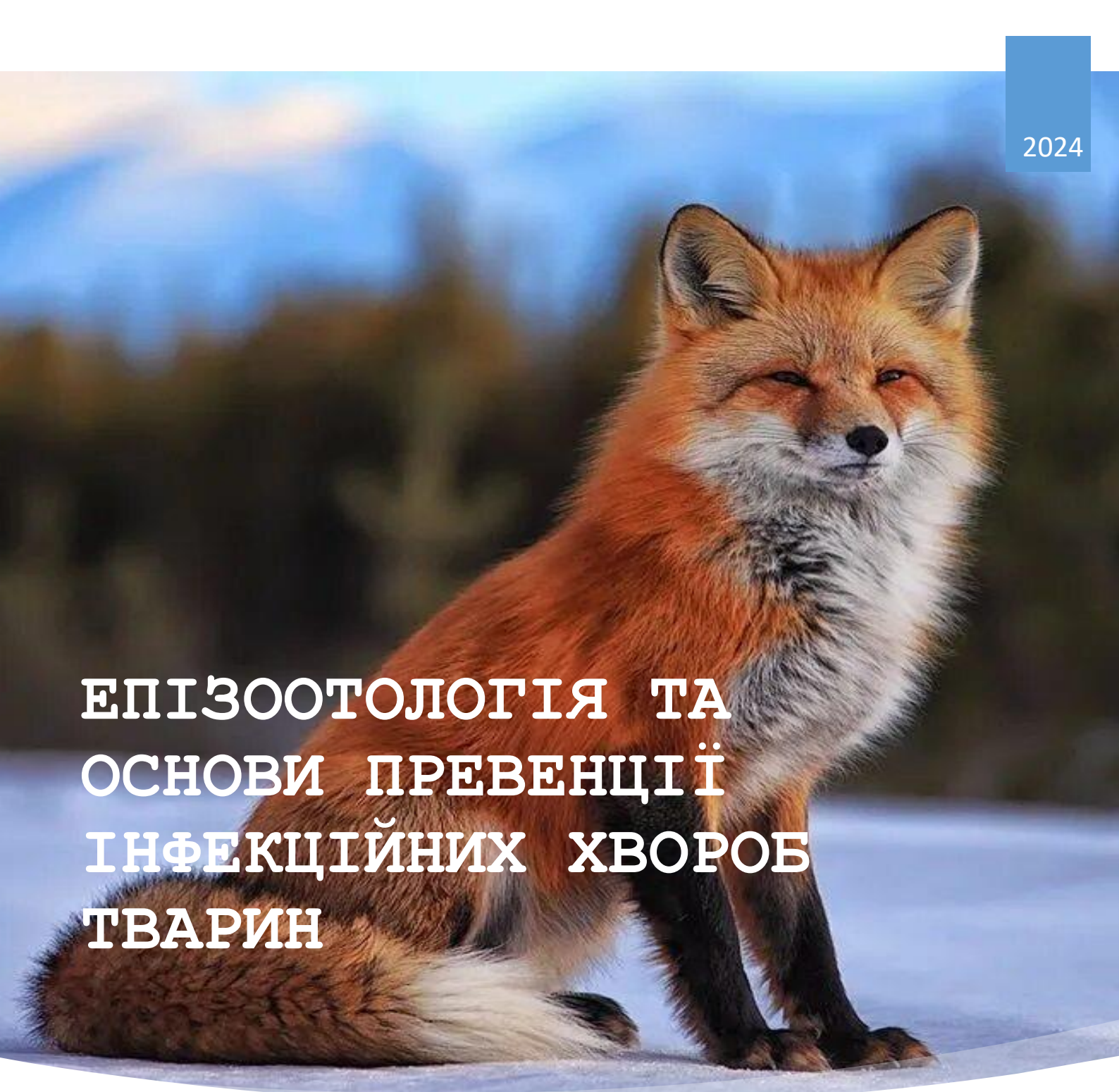

ЕПІЗООТОЛОГІЯ ТА ОСНОВИ ПРЕВЕНЦІЇ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ ТВАРИН

СЕРГІЙ ПРОСЯНИЙ, ЮЛІЯ ГОРЮК

**НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК | для здобувачів освітнього ступеню «магістр»
спеціальності 211 «Ветеринарна медицина»**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ»**

**ЕПІЗООТОЛОГІЯ ТА ОСНОВИ ПРЕВЕНЦІЇ ІНФЕКЦІЙНИХ
ХВОРОБ ТВАРИН**

Навчальний посібник

(для здобувачів освітнього ступеню «магістр» спеціальності

211 «Ветеринарна медицина»)

**Кам'янець-Подільський
2024**

Авторський колектив:

ПРОСЯНИЙ Сергій Борисович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри інфекційних та інвазійних хвороб Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»

ГОРЮК Юлія Вікторівна – докторка ветеринарних наук, доцентка, професорка кафедри ветеринарного акушерства, внутрішньої патології та хірургії Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»

Рецензенти:

КУХТИН Микола Дмитрович – доктор ветеринарних наук, професор, провідний науковий співробітник Тернопільської дослідної станції Інституту ветеринарної медицини НААН

САЧУК Роман Миколайович – доктор ветеринарних наук, професор, професор кафедри екології, географії та хімії Рівненського державного гуманітарного університету, старший дослідник

СУПРОВИЧ Тетяна Михайлівна – докторка сільськогосподарських наук, професорка, професорка кафедри гігієни тварин та ветеринарного забезпечення кінологічної служби Національної поліції України Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»

Навчальний посібник розглянуто і схвалено Вченою радою Закладу вищої освіти
«Подільський державний університет»,

(протокол № _____ від _____ 2024 року)

Епізоотологія та основи превенції інфекційних хвороб тварин : навчальний посібник для здобувачів освітнього ступеню «Магістр» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» / С.Б. Просяний, Ю.В. Горюк. Кам'янець-Подільський : ЗВО ПДУ, 2024. – 200 с.

Навчальний посібник призначений для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» під час підготовки до занять з навчальної дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби». У посібнику розглянуто відомості щодо загальних принципів діагностики, загальної і специфічної профілактики і заходів боротьби за інфекційних хвороб тварин. Матеріали посібника призначено для закріплення здобувачами теоретичних знань і набуття практичних навичок щодо основних питань загальної епізоотології.

Зміст

	стор.
Вступ	4
1. Тема 1. Санітарний захист об'єктів тваринництва. Загальна профілактика інфекційних хвороб у тварин і птахів. Ліквідація інфекційних хвороб та оздоровчі заходи	6
2. Тема 2. Особиста профілактика і техніка безпеки при обстеженні інфекційно хворих тварин. Організація ізоляторів та особливості лікування хворих тварин	35
3. Тема 3. Методи діагностики інфекційних хвороб	46
4. Тема 4. Біопрепарати і способи їх застосування	56
5. Тема 5. Дезінфекція як важливий елемент профілактики та боротьби з інфекційними хворобами	75
6. Тема 6. Дезінсекція, дезакаризація, дератизація як елементи профілактики та боротьби з інфекційними хворобами	106
8. Рекомендована література	125
9. Тлумачний словник	135
10. Додатки	145

Вступ

Важливим моментом у професійній діяльності лікаря ветеринарної медицини є розробка та реалізація комплексу профілактичних, а за потреби й ліквідаційних заходів спрямованих на боротьбу із заразними патологіями тварин, у тому числі інфекційного характеру.

Тваринницькі господарства окремих районів, областей України ще лишаються неблагополучними з багатьох класичних та факторних інфекційних патологій тварин. При цьому важливо не лише швидко встановити точний діагноз, але й швидко організувати комплекс заходів спрямованих на стримування та локалізацію цих хвороб. Саме цими питаннями займається загальна епізоотологія, яка є важливою складовою дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби» і базою для опанування окремо взятих інфекційних хвороб тварин. Вона виявляє загальні закономірності епізоотичного процесу та принципи профілактики і боротьби з інфекційними хворобами (на основі аналізу і узагальнення фактичного матеріалу по різних хворобах і матеріалів спеціального епізоотичного обстеження), що дозволить здобувачеві в майбутньому опанувати особливості окремих інфекційних хвороб і загальні і специфічні заходи по їх профілактиці і ліквідації.

Основними завданнями епізоотології є:

- вивчення суті загальних закономірностей епізоотичного процесу (причин виникнення, розвитку, розповсюдження, згасання і зникнення інфекційних хвороб) а також впливу різних умов навколишнього середовища на інтенсивність цього процесу;
- розробка і вдосконалення методів профілактики та ліквідації інфекційних хвороб тварин і здійснення активного втручання людини в об'єктивні закономірності епізоотичного процесу;
- ветеринарно-санітарне забезпечення благополуччя тваринництва та ліквідація зоонозних захворювань тварин;
- охорона країни від занесення (завезення інфекційних захворювань);
- надання допомоги іншим країнам у ліквідації інфекційних захворювань.

В цьому аспекті навчальний посібник «Епізоотологія та основи превенції інфекційних хвороб тварин» містить важливу інформацію щодо одного з розділів навчальної дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби» і має на меті формування у здобувачів спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» теоретичних знань, клінічного мислення та удосконалення практичних навиків при проведенні діагностики, лікування та профілактики інфекційних хвороб тварин, оцінці епізоотичної ситуації та проведення протиепізоотичних заходів.

Метою видання даного посібнику є поглиблення у здобувачів професійних знань з превентивних технологій інфекційних патологій тварин, набуття ними практичних навиків з проведення діагностичних, профілактичних та ліквідаційних заходів. Опанування цього методичного

видання дає можливість майбутнім спеціалістам прогнозувати епізоотологічну ситуацію в населеному пункті, районі, області, країні, розробляти заходи з недопущення небезпечних патологій тварин заразного характеру на територію України.

Наведений нижче навчальний посібник «Епізоотологія та основи превенції інфекційних хвороб тварин» включає в себе узагальнену та систематизовану інформацію щодо особистої профілактики та техніки безпеки при роботі з інфекційно хворими тваринами, характеристики ветеринарних і ветеринарно-санітарних об'єктів, особливостей діагностики інфекційних хвороб тварин, класифікації та характеристики біопрепаратів, які використовуються для діагностики, профілактики та лікування тварин, організації та методів проведення ветеринарно-санітарних заходів, зокрема дезінфекції, дезінсекції, дезакаризації та дератизації.

Загалом навчальний посібник «Епізоотологія та основи превенції інфекційних хвороб тварин» при його освоєнні дозволяє забезпечити здобувачів теоретичними і практичними знаннями щодо організації превентивних заходів за патологій тварин інфекційного характеру.

Підготовка грамотних фахівців у галузі ветеринарної медицини, розвиток у них необхідних теоретичних та практичних компетенцій є основним завданням даного методичного видання. Навчальний посібник з основ епізоотології та превенції інфекційних патологій тварин насамперед спрямований на підготовку кваліфікованих здобувачів вищої освіти спеціальності 211 – Ветеринарна медицина. Методичне видання також рекомендовано для викладачів, лікарів ветеринарної медицини, науковців, які займаються проблемами сучасної превенції інвазійних хвороб тварин та інших суміжних дисциплін.

Представлена в навчальному посібнику інформація дозволить краще розібратись здобувачам стосовно існуючих на теперішній час загальних підходів щодо діагностики, особливостей профілактики і заходів боротьби інфекційних хвороб тварин.

Навчальне видання

СЕРГІЙ ПРОСЯНИЙ, ЮЛІЯ ГОРЮК

**ЕПІЗООТОЛОГІЯ ТА ОСНОВИ ПРЕВЕНЦІЇ ІНФЕКЦІЙНИХ
ХВОРОБ ТВАРИН**

Навчальний посібник

(для здобувачів освітнього ступеню «магістр» спеціальності

211 «Ветеринарна медицина»)

Підписано до друку _____ р. Формат 30 × 42/4. (60×90/ Папір
офсетний. Ризографія. Авт. арк. 12. Обл.–вид. арк. _____. У.д.а. ____ Тираж 16 прим.
Зам. _____.

Підготовлено до друку та видруковано у Закладі вищої освіти «Подільський
державний університет». 32300, Кам'янець-Подільський, вул.Шевченка, 12.

